

Sygn. akt **III AUa 2002/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lipca 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marta Sawińska

Sędziowie: SSA Iwona Niewiadowska-Patzer

SSA Wiesława Stachowiak /spr./

Protokolant: st.sekr.sąd. Emilia Wielgus

po rozpoznaniu w dniu 6 lipca 2016 r. w Poznaniu

sprawy **Nadleśnictwa Ś. w Ś.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

przy udziale zainteresowanego T. R.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji Nadleśnictwa Ś. w Ś.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 4 maja 2015 r. sygn. akt IV U 1549/13

1. Oddala apelację;
2. Zasądza od odwołującego na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Marta Sawińska	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
-------------------------	--------------------	-------------------------------

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. decyzją nr (...) z 4 marca 2013 roku, na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3, art. 38 ust. 1, art. 68 ust. 1 pkt 1c w związku z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych określił podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, ubezpieczenie chorobowe, ubezpieczenie wypadkowe i ubezpieczenie zdrowotne T. R. podlegającego ubezpieczeniom społecznym jako pracownik u płatnika składek Nadleśnictwa Ś..

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy podał, że płatnik składek nie zadeklarował składek na ubezpieczenia społeczne od przychodów w postaci świadczeń pieniężnych zwanych „pomocą finansową” wypłaconych ubezpieczonemu

w listopadzie 2009 roku, w listopadzie 2010 roku i listopadzie 2011 roku oraz świadczeń (dofinansowania do wypoczynku urlopowego) wypłaconych w lipcu 2009 roku, lipcu 2010 roku i lipcu 2011 roku, które zostały pokryte środkami z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Płatnik składek Nadleśnictwo Ś. złożył odwołanie od decyzji, zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 8 ust. 1 ustawy z 4 marca 1982 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych oraz § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, poprzez błędne uznanie, że świadczenia wypłacone zainteresowanemu nie stanowiły świadczeń socjalnych.

Odwołujący wniósł o zmianę decyzji przez ustalenie, że objęte decyzją świadczenia nie stanowią przychodu będącego podstawą wymiaru składek, a ta podstawa została prawidłowo ustalona.

Sąd Okręgowy w Zielonej Górze w Wydziale Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 4 maja 2015 roku w sprawie IV U 1549/13 oddalił odwołanie (pkt 1) oraz zasądził od odwołującego na rzecz pozwanego 60 zł. tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Płatnik składek Nadleśnictwo Ś. zatrudniał w latach 2009-2011, w zależności od pory roku, przeciętnie od 65 do 75 pracowników.

Od 1 marca 2009 roku u płatnika obowiązuje regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Według regulaminu podstawę podziału funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej stanowi roczny plan rzeczowo-finansowy, a podstawę i zasady gospodarowania środkami funduszu stanowią postanowienia regulaminu (§ 2 ust. 1). W ramach działalności socjalnej środki funduszu przeznacza się między innymi na:

- 1) bezzwrotną lub zwrotną pomoc finansową i rzeczową w uzasadnionych przypadkach losowych,
- 2) pomoc finansową na pokrycie kosztów związanych ze zwiększonymi wydatkami na koniec roku w szczególności dla rodzin wielodzietnych,
- 3) dofinansowanie:
 - wypoczynku dzieci i młodzieży podczas wakacji i ferii,
 - działalności kulturalno-oświatowej, rekreacyjno-sportowej i rozrywkowej (w tym zakup biletów na imprezy),
 - zbiorowych wycieczek turystyczno-krajoznawczych organizowanych przez Nadleśnictwo Ś.,
 - dopłat do wypoczynku indywidualnego (§ 7 pkt 1 – 3).

Przyznawanie oraz wysokość świadczeń z funduszu uzależnione jest od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej uprawnionego z zastrzeżeniem § 8 ust. 2 regulaminu. W przypadku świadczeń ogólnie dostępnych niebędących świadczeniami ulgowymi takich jak: imprezy integracyjne, dopłaty do wypoczynku indywidualnego, czy świadczenia w ramach działalności kulturalno-oświatowej i sportowo-rekreacyjnej, pożyczki mieszkaniowe oraz paczki dla dzieci do 14 roku życia przy przyznawaniu i określaniu wysokości świadczenia nie bierze się pod uwagę sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej uprawnionego (§ 8 ust. 2 regulaminu).

Do korzystania z funduszu uprawnieni są między innymi pracownicy nowo zatrudnieni pracujący powyżej 6 miesięcy (§ 13 pkt 1b regulaminu, zarządzenie nr (...) Nadleśniczego).

4 maja 2009 roku został wprowadzony aneks nr (...) do regulaminu przewidujący, że podstawą ubiegania się o dopłatę do wypoczynku indywidualnego jest wniosek złożony przez pracownika. Dopłata do wypoczynku indywidualnego przysługuje raz w roku w kwocie 300 zł brutto.

Komisja socjalna Nadleśnictwa na posiedzeniu 12 lutego 2009 roku dokonała rozdziału środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych na 2009 rok, między innymi na pomoc finansową dla pracowników, emerytów i rencistów – 65.000 zł., dopłatę do wypoczynku indywidualnego – 24.300 zł., pozostałe wydatki, w tym paczki dla dzieci oraz działalność kulturalno-oświatową i sportowo-rekreacyjną – 30.700 zł.

Komisja socjalna Nadleśnictwa na posiedzeniu 12 lutego 2010 roku dokonała podziału środków zakładowego funduszu socjalnego na 2010 rok, między innymi na pomoc finansową – 75.000 zł., dopłaty do wypoczynku letniego - 24.200 zł. i pozostałe wydatki - 17.700 zł.

Na posiedzeniu 10 lutego 2011 roku komisja socjalna dokonała podziału środków zakładowego funduszu socjalnego na 2011 rok, między innymi na pomoc finansową – 78.000 zł., dopłaty do wypoczynku indywidualnego – 24.300 zł. i pozostałe wydatki – 17.600 zł.

Odwołujący jak i komisja socjalna przyjmowali podział świadczeń socjalnych zakładowego funduszu socjalnego na świadczenia niebędące ulgowymi (ogólno dostępne), jak między innymi imprezy integracyjne, dopłaty do wypoczynku indywidualnego, wyjazdy na imprezy sportowe oraz na świadczenia ulgowe, jak między innymi pomoc finansowa.

Świadczenia „dopłata do wypoczynku” w latach 2009, 2010 i 2011 przyznano w równej wysokości po 300 zł. Kryteria przyznania dofinansowania wypoczynku urlopowego zostały tak przyjęte, że:

- w 2009 roku wszyscy pracownicy (74 osoby) otrzymali dofinansowanie po 300 zł.,
- w 2010 roku wszyscy pracownicy (75 osób) otrzymali dofinansowanie w kwocie po 300 zł.,
- w 2011 roku wszyscy pracownicy (75 osób) otrzymali dofinansowanie w kwocie 300 zł.

Podstawą wypłacenia tego świadczenia był wniosek pracownika.

Zainteresowany od 1997 roku pracuje u odwołującego, obecnie na stanowisku podleśniczego i otrzymał „dofinansowanie do wypoczynku urlopowego” po 300 zł. w sierpniu 2009 roku, w sierpniu 2010 roku i w sierpniu 2011 roku. Przyznając „dofinansowanie do wypoczynku urlopowego” odwołujący nie badał sytuacji życiowej, materialnej oraz rodzinnej pracowników, a świadczenie zostało przyznane i wypłacone ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych,

Odwołujący przyznał i wypłacił ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych „pomoc finansową” pracownikom w latach 2009, 2010 i 2011. Odwołujący nie badał sytuacji życiowej, materialnej oraz rodzinnej pracowników. Pomoc zgodnie z regulaminem miała być w szczególności przyznana na pokrycie kosztów związanych ze zwiększonymi wydatkami na koniec roku dla rodzin wielodzietnych. W latach 2009 i 2010 przyznano „pomoc finansową” pracownikom posiadającym na utrzymaniu jedno lub więcej dzieci w kwocie wyższej o 20 zł., a więc o 2,94 % od pozostałych pracowników. W 2011 roku przyznano pracownikom posiadającym jedno lub więcej dzieci pomoc finansową w kwocie o 50 zł. wyższą od pomocy finansowej przyznanej pozostałym pracownikom, tj. o 6,67 %. Przyznanie pomocy finansowej uzależnione było od stażu pracy. Pracownicy z okresem zatrudnienia do 6 miesięcy nie mieli prawa do pomocy finansowej, a pracownicy, którzy w danym roku przepracowali ponad 6 miesięcy otrzymali pomoc finansową w wysokości 50 %. Kryteria przyznania pomocy finansowej zostały tak przyjęte dla pracowników zatrudnionych przez cały rok, że:

- w 2009 roku na 77 pracowników, którym przyznano pomoc finansową 33 pracowników otrzymało pomoc po 680 zł., a 42 pracowników otrzymało pomoc po 700 zł.,
- w 2010 roku na 75 pracowników 33 otrzymało pomoc finansową po 680 zł., a 42 po 700 zł.,
- w 2011 na 76 pracowników 33 otrzymało pomoc po 800 zł., a 41 pracowników po 850 zł.

Pracownicy jedynie składali oświadczenie „że dochód brutto na członka rodziny z deklaracji PIT złożonej do Urzędu Skarbowego, tj. przychód minus koszty uzyskania dochodu w danym roku” nie przekroczyły lub przekroczyły minimalne wynagrodzenie.

Zainteresowany otrzymał pomoc finansową w listopadzie 2009 roku – 700 zł., w listopadzie 2010 roku – 700 zł. i w listopadzie 2011 roku – 850 zł.

Odwołujący organizował wycieczki integracyjne, w których mogli uczestniczyć pracownicy, emeryci, renciści. Do udziału w wycieczce wystarczyło zgłoszenie. Uwzględnienie zgłoszenia nie było uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej uczestnika. Nie mogli w niej wziąć udziału członkowie rodzin.

We wrześniu 2009 roku odbyła się wycieczka integracyjna do C. i Ż.. Wzięło w niej udział 21 pracowników, w październiku 2010 roku odbywała się wycieczka integracyjna do Ś. i Nadleśnictwa P.; wzięło w niej udział 20 pracowników, we wrześniu 2011 roku odbyła się wycieczka integracyjna do B. i Nadleśnictwa D.. Wzięło w niej udział 25 pracowników. Odwołujący w całości pokrył koszty tych wycieczek ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, a więc koszty przejazdu, noclegów, wyżywienia i biletów wstępu do zwiedzanych obiektów. Żaden z uczestników nie dopłacał do wyjazdów.

Zainteresowany nie brał udziału w wycieczkach integracyjnych.

2 listopada 2010 roku odbył się wyjazd integracyjny na mecz piłkarski do P.. Wzięło w nim udział 29 pracowników. Koszt wyjazdu został pokryty ze środków zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Zainteresowany nie wziął udziału w wyjeździe na mecz.

Sąd Okręgowy powołał przepisy art. 18 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, oraz art. 4 pkt 9 tej ustawy w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych a także rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe i art. 8 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Sąd I instancji uznał, że przyznane świadczenie „dofinansowanie wypoczynku urlopowego” jest typowym świadczeniem ulgowym. Przyznanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych powinny być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Nie ma w tym zakresie wyjątków (wyrok Sądu Najwyższego z 16 września 2009 roku w sprawie I UK 121/09). Ta podstawowa zasada dysponowania środkami funduszu została określona w art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Wszyscy pracownicy, w tym zainteresowany, otrzymali w latach: 2009, 2010 i 2011 dofinansowanie (dopłatę) do wypoczynku urlopowego o jednakowej wartości po 300 zł., z pominięciem tej podstawowej zasady, przez co świadczenia te nie mogą być ocenione w sensie prawnym jako świadczenia socjalne i nie mogą korzystać z uprawnień przyznanych tym świadczeniom przez system ubezpieczeń społecznych.

Świadczenia „pomocy finansowej” wypłacono w latach 2009, 2010 i 2011 z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych także z pominięciem tej podstawowej zasady. Sąd Okręgowy zaznaczył, że nie badano sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników. Pracownicy w tym zakresie nie składali żadnych wniosków o przyznanie świadczeń ani oświadczeń o swojej sytuacji. Otrzymali oni „pomoc finansową” w równej wysokości, za wyjątkiem pracowników posiadających na utrzymaniu jedno lub więcej dzieci. Pomoc finansowa w oparciu o § 7 pkt 2 regulaminu powinna być skierowana w szczególności dla rodzin wielodzietnych.

Ponadto jak zauważył Sąd, pozbawiono pomocy finansowej osoby, które nie przepracowały 6 miesięcy, a osoby, które przepracowały w danym roku więcej niż 6 miesięcy otrzymały pomoc finansową w wysokości 50 %. Uzależnienie pomocy finansowej od stażu pracy w oczywisty sposób narusza art. 8 ust. 1 w/w ustawy i § 8 ust. 1 regulaminu.

W dalszej kolejności Sąd I instancji przytoczył obszernie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu w sprawie III AUa 60/14, z odwołania Nadleśnictwa Ś. od decyzji ZUS, w przedmiocie określenia podstawy wymiaru składek.

Sąd Okręgowy wskazał, że w pełni podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego.

Płatnik składek Nadleśnictwo Ś. złożył apelację, zaskarżając wyrok w całości.

Apelujący zarzucił:

1) naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

- § 2 ust. 1 pkt. 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe - przez jego błędną wykładnię, polegającą na dowolnym przyjęciu, że warunkiem uznania, iż dane świadczenie nie stanowi podstawy wymiaru składek, jest uzależnienie jego wypłaty od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej świadczeniobiorcy, w sytuacji, gdy w/w przepis warunku takiego nie formułuje;

- art. 8 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy z 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (dalej: ustawy o ZFŚS) - przez jego błędną wykładnię, polegającą na dowolnym przyjęciu, że „dofinansowanie do wypoczynku urlopowego” jest „typowym świadczeniem ulgowym”, w sytuacji, gdy ustawa o ZFŚS nie zawiera legalnej definicji „świadczenia ulgowego”, pozostawiając regulacji regulaminowej zakwalifikowanie danego świadczenia do określonej grupy świadczeń, tj. świadczeń ulgowych lub nie ulgowych;

2) naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy:

- art. 233 § 1 k.p.c. i 328 § 2 k.p.c. - przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, zwłaszcza w zakresie zasadności przyznania zainteresowanemu świadczeń w postaci „pomocy finansowej”, czego skutkiem było błędne ustalenie, że płatnik składek nie uzależniał przyznania tych świadczeń od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej świadczeniobiorcy, w sytuacji, gdy w rzeczywistości przyznanie tych świadczeń i ich wysokość uzależnione było od spełnienia kryteriów, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS, a które to kryteria zostały sprecyzowane w obowiązującym u płatnika regulaminie ZFŚS.

- art. 102 k.p.c. przez jego niezastosowanie pomimo wystąpienia przesłanek do odstąpienia zgodnie z zasadą słuszności – od obciążania odwołującego kosztami procesu w całości.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez uznanie, że świadczenia pod nazwą „dopłata do wypoczynku urlopowego” oraz „pomoc finansowa”, otrzymane przez zainteresowanego w terminach i wysokościach wskazanych w decyzji ZUS nie stanowią przychodu będącego podstawą wymiaru składek na jego ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i Fundusz Pracy.

Ponadto apelujący wniósł o zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika zwrotu kosztów procesu za obie instancje wg norm przepisanych.

Apelujący płatnik wskazał także, iż wnosi o przedstawienie do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu opisanych w apelacji dwóch zagadnień prawnych, które w jego ocenie budzą poważne wątpliwości.

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na apelację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od odwołującego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do podniesionych zarzutów naruszenia przepisów prawa procesowego, Sąd Apelacyjny stwierdza, iż wbrew stanowisku apelującego, dokonana przez Sąd Okręgowy ocena dowodów odpowiada regułom określonym przepisami art. 233 § 1 k.p.c. W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I Instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Wszystkie przeprowadzone dowody zostały przez Sąd Okręgowy przywołane i omówione w sposób obiektywny, rzetelny i wszechstronny. Nadto Sąd I instancji wskazał dlaczego określone dowody uznał za wiarygodne, a innym odmówił wiary. Zważyć należy, że Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że postawienie zarzutu obraży art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu przez skarżącą stanu faktycznego przyjętego na podstawie własnej oceny dowodów; skarżąca może tylko wykazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że Sąd rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z 14 stycznia 2000 roku w sprawie I CKN 1169/99, z 10 kwietnia 2000 roku w sprawie V CKN 17/2000).

Z uwagi na powyższe, wobec przyjęcia, że Sąd Okręgowy dokonał rzetelnej i trafnej oceny przeprowadzonych dowodów i ocena ta nie wykracza poza ramy określone przepisem art. 233 § 1 k.p.c. i na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, Sąd Apelacyjny stwierdza, że w pełni je podziela i przyjmuje za własne, bez potrzeby ponownego ich przytaczania, albowiem apelujący nie podważył skutecznie prawidłowości tej oceny.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przed Sądem I instancji, przez pryzmat powołanych w uzasadnieniu wyroku podstaw prawnych rozstrzygnięcia oraz w kontekście wniosków i twierdzeń apelacji, doprowadziła Sąd Apelacyjny do przekonania, iż niezasadny okazał się również wskazany w apelacji zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. Apelujący wskazywał, iż Sąd I instancji nie badał, a powinien w ocenie apelującego, w przedmiotowej sprawie badać zasadność przyznania zainteresowanemu świadczeń w postaci „pomocy finansowej”. Podkreślić jednak należy, w odpowiedzi na ten zarzut, że w przedmiotowej sprawie ocenie sądowej nie podlegała sama zasadność przyznawania świadczenia – tylko sposób i zasady, w oparciu o które płatnik składek przyznawał sporne świadczenia, dlatego zbędna była ocena zasadności przyznawania zainteresowanemu świadczeń w postaci „pomocy finansowej”. Kluczową kwestią w sprawie była ocena czy płatnik przyznając świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych uwzględniał i oceniał tzw. kryterium socjalne, tj. czy badał sytuację życiową, materialną i rodzinną uprawnionego do świadczenia. Problem nie sprowadzał się natomiast do oceny tego, czy rzeczywiście sytuacja życiowa, rodzinna i materialna uprawnionego do świadczenia, w przedmiotowej sprawie zainteresowanego, była trudna i uzasadniała przyznanie mu środków z funduszu świadczeń socjalnych. Z uwagi na powyższe, wskazany zarzut płatnika należało uznać za chybiony.

Przechodząc z kolei do rozważenia podniesionych w apelacji zarzutów naruszenia prawa materialnego, Sąd Apelacyjny wskazuje, iż w jego ocenie Sąd Okręgowy, wbrew stanowisku płatnika składek, dokonał prawidłowej wykładni i w sposób właściwy zastosował art. 8 ust. 1 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń w zw. z § 1 i 2 rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (dalej jako „rozporządzenie”).

Apelujący płatnik podkreślał, że z punktu widzenia § 2 ust 1 pkt 19 rozporządzenia istotne jest to, że świadczenia wypłacane przez niego w spornym czasie (w latach 2009-2011) były finansowane z puli przeznaczonej u płatnika na cele socjalne (działalność socjalną) i wypłacone środki pochodziły z rachunku Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Oznacza to, że wszystkie kryteria przyznawania spornych świadczeń określone w tym przepisie, zdaniem apelującego, zostały spełnione i dla zakwalifikowania danego świadczenia jako zwolnionego ze składek nie powinna mieć znaczenia okoliczność czy świadczenie było wypłacane zgodnie z tzw. kryterium socjalnym czy też nie. W ocenie apelującego zatem przyjęcie interpretacji § 2 ust 1 pkt 19 rozporządzenia w powiązaniu z art. 8 ust 1 ustawy o ZFŚS, niesłusznie oznaczałoby, że o zakresie wyłączenia z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne decydowałby przepis o charakterze bardzo ogólnym, nieprecyzyjny i wywołujący rozbieżności w orzecznictwie jak i w doktrynie. Ponadto, w ocenie apelującego, Sąd Okręgowy przyjął w sposób dowolny, że „dofinansowanie do

wypoczynku urlopowego” jest „typowym świadczeniem ulgowym”, w sytuacji, gdy ustawa o ZFŚS nie zawiera legalnej definicji „świadczenia ulgowego”, pozostawiając regulacji regulaminowej zakwalifikowanie danego świadczenia do określonej grupy świadczeń, tj. świadczeń ulgowych lub nie ulgowych i tym samym naruszył treść art. 8 ust. 1 w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy z 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych, gdyż dokonał jego błędnej wykładni.

Zanim Sąd Apelacyjny odniesie się do powyższych zarzutów, wskazać należy, że stosownie do art. 18 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9, tj. przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia m.in. w ramach stosunku pracy. Artykuł 12 ust. 1 ustawy z 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych stanowi, iż przychodem ze stosunku pracy są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężna świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródła finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Przywołane rozporządzenie określa m.in. jakie przychody nie stanowią podstawy wymiaru składek. Ad causa w § 2 ust. 1 pkt 19 wskazano, że podstawy wymiaru składek nie stanowią świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Kwestie związane z zasadami tworzenia Zakładowych Funduszy Świadczeń Socjalnych (dalej Fundusz) oraz z zasadami, na podstawie których mogą być wypłacane świadczenia z tworzonych Funduszy, regulują i określają przepisy przywołanej ustawy o ZFŚS. W myśl art. 2 ust. 1 tej ustawy - działalnością socjalną są usługi świadczone przez pracodawcę na rzecz różnych form wypoczynku, działalność kulturalno-oświatowa, sportowo-rekreacyjna, udzielanie pomocy materialno-rzeczowej lub finansowej oraz zwrotnej i bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe w warunkach określonych ustawą. Zgodnie zaś z art. 8 ust. 1 ustawy, przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu (kryterium socjalne).

Sąd Apelacyjny wskazuje, że jest oczywiste, iż z Funduszu mogą być finansowane wyłącznie te rodzaje działalności socjalnej, które mieszczą się w definicji działalności socjalnej. To pracodawca gospodaruje Funduszem, dokonuje dystrybucji środków na poszczególne rodzaje działalności, przyznaje świadczenia na zasadach określonych w regulaminie. Nie każde jednak świadczenie finansowane z Funduszu jest przychodem pracownika, gdyż w pojęciu działalności socjalnej mieszczą się również takie formy, które nie kreują przysporzenia majątkowego po stronie pracownika, nadającego się do obciążenia daniną publiczną. Dotyczy to imprez sportowych, kulturalnych, wycieczek, organizowania różnych innych form rekreacji masowej. Wydatkowanie przez pracodawcę środków na takie formy działalności socjalnej może następować według kryteriów objętych swobodą ich stanowienia. Odmiennie natomiast kształtuje się dopuszczalność kształtowania kryteriów w przypadku ulgowych świadczeń i usług, gdyż taki przydział wymaga respektowania kryterium socjalnego. Innymi słowy, kryterium socjalne, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy odnosi się jedynie do przyznawania ulgowych świadczeń i usług, a nie dotyczy innych świadczeń i usług, o których stanowi art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 r.

Z treści apelacji wynika, że apelujący stoi na stanowisku, iż świadczenia „dofinansowanie do wypoczynku urlopowego” i „pomoc finansowa” nie były świadczeniami ulgowymi w rozumieniu art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS, gdyż ustawodawca pozostawił swobodnej regulaminowej regulacji zakwalifikowanie danego świadczenia do określonej grupy świadczeń i w przedmiotowej sprawie płatnik w przyjętym u siebie Regulaminie wprost wskazał w § 8 ust 2, że świadczenia te nie stanowią świadczeń ulgowych. Sąd drugiej instancji stanowiska tego nie podziela, o czym w dalszej części uzasadnienia.

Z uwagi na treść zarzutów podniesionych w apelacji, należało rozważyć, dokonując interpretacji przywołanych przepisów, czy Sąd Okręgowy prawidłowo przyznał rację organowi rentowemu, który w treści zaskarżonej decyzji stwierdził, że przychód uzyskany przez zainteresowanego z tytułu „dofinansowania do wypoczynku urlopowego” i „pomocy finansowej”, za okresy i w wysokościach określonych w zaskarżonej decyzji w związku z zatrudnieniem u płatnika składek, stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Istota sporu sprowadzała się zatem do rozstrzygnięcia jakie zasady obowiązują przy wypłacie świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, aby można było stwierdzić, że są to wypłaty na cele socjalne, dzięki czemu można przyjąć, że dokonane wypłaty korzystają z dobrodziejstwa przewidzianego w § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia, tzn. nie podlegają oskładkowaniu. Innymi słowy, w przedmiotowej sprawie należało rozstrzygnąć czy apelujący płatnik składek przyznając swoim pracownikom – w tym zainteresowanemu - wskazane powyżej świadczenia, rozdysponowywał środkami zgromadzonymi w Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, który Sąd Apelacyjny podziela, że w przypadku świadczeń wypłacanych indywidualnie pracownikom (w odróżnieniu od działalności socjalnej zakładu opartej na zasadach powszechnej dostępności) z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne wyłączone są w zakresie cyt. § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia jedynie świadczenia przyznawane z zachowaniem kryterium socjalnego, tj. świadczenia przyznane z uwzględnieniem art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS stanowiącego, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu (por. wyroki Sądu Najwyższego z 20 sierpnia 2001 roku w sprawie I PKN 579/00, z 8 maja 2002 roku w sprawie I PKN 267/01, z 25 sierpnia 2004 roku w sprawie I PK 22/03, z 16 sierpnia 2005 roku w sprawie I PK 12/05, z 6 lutego 2008 roku w sprawie II PK 156/07, z 10 września 2013 roku w sprawie I UK 74/13, z 8 stycznia 2014 roku w sprawie I UK 202/13, z 10 lipca 2014 roku w sprawie II UK 472/13).

W wyroku z 20 czerwca 2012 roku w I UK 140/12 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że przepis § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, wyłączając z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, nie tylko wskazuje źródło finansowania wymienionych świadczeń (fundusz świadczeń socjalnych), lecz także odnosi się do zasad ich wypłacania, skoro są to świadczenia wypłacane pracownikom w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Ramy te zaś zakreślają przepisy ustawy o ZFŚS oraz regulaminy ustanawiające zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu.

Sąd Najwyższy wielokrotnie zatem wskazywał, że przyznawanie świadczeń z ZFŚS wymaga stosowania kryteriów socjalnych z art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS i sprzeczne z ustawą jest wydatkowanie środków funduszu niezgodnie z zasadą ich przyznawania według kryterium socjalnego. Nie ma w tym zakresie wyjątków. Nawet regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić tej zasady (por. wyrok 16 września 2009 roku w sprawie I UK 121/09). Oznacza to, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z ZFŚS w każdym przypadku musi być uzależniona od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu, co z kolei wyklucza przyznawanie takich ulgowych świadczeń i usług ogółowi zatrudnionych w tej samej wysokości, według zasady „każdemu po równo”. Doświadczenie życiowe pokazuje bowiem, że jest mało prawdopodobne, by dwie osoby uprawnione pozostawały w jednakowej sytuacji materialnej, życiowej i rodzinnej, a tylko taka (lub bardzo zbliżona) pozwalałaby na przyznanie świadczeń w tej samej wysokości. Tym bardziej więc możliwość taką należy wyłączyć, gdy uprawnionymi jest kilka, kilkanaście czy kilkadziesiąt osób (por. wyrok Sądu Najwyższego z 20 sierpnia 2001 roku w sprawie I PKN 597/00). Z art. 2 pkt 1 ustawy wynika bowiem wprost, że działalność socjalna w ramach ZFŚS realizowana wobec pracowników indywidualnie (w odróżnieniu od działalności socjalnej grupowej) ma postać „udzielania pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową”.

Odpowiadając zatem na zarzuty apelującego, Sąd Apelacyjny wskazuje, że przepis art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS wyraźnie wiąże wysokość przyznawanego świadczenia (będącego pomocą finansową w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy) z rozpatrywaną łącznie sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Zatem mimo to, że to pracodawca gospodaruje środkami funduszu, dokonuje podziału środków funduszu na poszczególne rodzaje działalności socjalnej i przyznaje poszczególnym uprawnionym świadczenia finansowane z funduszu na zasadach określonych w regulaminie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, nie może tego czynić w sposób dowolny. Swoboda regulacji w regulaminie zasad przyznawania indywidualnych świadczeń jest bowiem ograniczona ustanowioną przez ustawodawcę w art. 8 ust. 1 cyt. ustawy ogólną zasadą, że przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu – tzw. „kryterium socjalne”.

Warto w tym miejscu przypomnieć, że fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są przede wszystkim pracownicy i ich rodziny o najniższych dochodach. Oznacza to, co należy uwzględnić w zakładowych regulaminach świadczeń socjalnych, że przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinno być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Im bowiem sytuacja osoby uprawnionej jest trudniejsza, tym wyższe przysługuje jej świadczenie. Tym samym o spełnieniu kryterium socjalnego nie może być mowy bez indywidualnej analizy sytuacji każdej uprawnionej do skorzystania z funduszu osoby. Dysponent środków z Funduszu powinien zatem ustalać takie kryteria, takie progi dostępności świadczeń, jak i takie zróżnicowanie ich wysokości, aby urzeczywistnić ustawowy cel Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, tj. niwelowanie różnic w poziomie życia pracowników.

Zważywszy także należy, że wprawdzie ustawodawca nie wskazuje dokładnie jakie kryterium należy przyjąć, aby w sposób pełny i zgodny z intencją ustawodawcy, wyrażoną w art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS, badać sytuację życiową, materialną i finansową ubezpieczonego, to jednakże w jednolitym orzecznictwie Sądu Najwyższego, który niejednokrotnie wypowiadał się w przedmiotowej kwestii, wskazuje się, że przy ocenie sytuacji materialnej pracownika należy brać pod uwagę m.in. dochody pracownika osiągane poza zakładem pracy, a także dochody członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie z pracownikiem. Sąd Najwyższy w wyroku z 6 lutego 2008 roku w sprawie II PK 156/07 wskazywał, że możliwe jest przyjęcie średniego dochodu na członka rodziny, jako usprawiedliwionego kryterium oceny sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby ubiegającej się o przyznanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokości dopłat z funduszu świadczeń socjalnych, bo jest to obiektywnie czytelny i miarodajny sposób oceny zasadności ubiegania się o świadczenia z tego funduszu. Pogląd ten był następnie powtarzany w orzeczeniach Sądu Najwyższego, w których akcentowano sprzeczność z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych wydatkowania środków Funduszu na finansowanie ulgowych usług i świadczeń oraz dopłat z pominięciem wspomnianych kryteriów socjalnych (por. wyroki Sądu Najwyższego z 25 sierpnia 2004 roku w sprawie I PK 22/03, z 16 sierpnia 2005 roku w sprawie I PK 12/05, z 6 lutego 2008 roku w sprawie II PK 156/07).

Sąd Apelacyjny akceptuje w pełni wywody zawarte w przytoczonych powyżej orzeczeniach i ich uzasadnieniach i mając je na względzie, wskazuje, że w jego ocenie w przedmiotowej sprawie dokonana przez płatnika dystrybucja świadczeń w ramach ZFŚS w postaci „dofinansowania do wypoczynku urlopowego” i „pomocy finansowej”, adresowana indywidualnie do pracowników apelującego płatnika, musiała odpowiadać, a nie odpowiadała treści art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS, który ustanawia kryterium socjalne.

Mając na uwadze powyższe wywody, Sąd Apelacyjny uznał, iż nie jest celowe kierowanie do Sądu Najwyższego pytań prawnych, w brzmieniu wskazanym przez apelującego. W przedmiotowym zakresie Sąd Najwyższy wypowiadał się już wielokrotnie i jego stanowisko – wbrew sugestiom apelującego - jest ugruntowane, gdyż wykładnia spornego przepisu, tj. § 2 ust 1 pkt 19 rozporządzenia wielokrotnie była poddawana pod rozważania Sądu Najwyższego. W ocenie Sądu Apelacyjnego, tezy zawarte w pytaniach apelującego nie stanowią zatem zagadnienia prawnego, które budziłoby poważne wątpliwości Sądu Apelacyjnego w kontekście okoliczności faktycznych ustalonych w niniejszej sprawie. Tym samym, złożony w apelacji wniosek o zadanie wskazanych w apelacji pytań prawnych do Sądu Najwyższego był nieuzasadniony, bowiem - mając na uwadze poczynione wyżej rozważania oraz ugruntowane w tym zakresie

orzecznictwo Sądu Najwyższego – należy stwierdzić, że przy rozpoznawaniu sprawy nie powstało zagadnienie prawne, budzące poważne wątpliwości, zgodnie z art. 390 § 1 k.p.c.

Z prawidłowo przeprowadzonego przez Sąd Okręgowy postępowania dowodowego wynika, że odwołujący płatnik dokonując podziału i przydziału środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych na tak zwane „dopłaty do wypoczynku urlopowego” i „pomoc finansową”, nie analizował sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do korzystania z tego Funduszu (w tym zainteresowanego). W istocie bowiem sporne świadczenia były wypłacane wszystkim pracownikom w równej wysokości – bez względu na to w jaki sposób kształtowała się ich sytuacja materialna, życiowa i rodzinna. W przypadku świadczeń zwanych „pomocą finansową” płatnik wprawdzie wprowadził swoiste kryterium – ilości posiadanych dzieci i uzależniał wysokość przyznawanego świadczenia od tego czy płatnik posiada jedno, dwoje bądź więcej dzieci, jednak wciąż nie sposób jest przyjąć w sprawie, że płatnik przyznając to świadczenie, stosował kryterium socjalne. Płatnik określił bowiem kategorie pracowników, tj. posiadających dzieci bądź nie posiadających dzieci i w ramach tych kategorii wszystkim pracownikom wypłacał świadczenia w równej wysokości, albowiem w przypadku posiadania jednego bądź więcej dzieci, płatnik beneficjentowi świadczenia wypłacał świadczenia podwyższone (od pozostałych pracowników) stosownie o 20 zł. w latach 2009-2011 i o 50 zł. w roku 2011. Jakkolwiek zatem można byłoby przyjąć, że w tej sytuacji płatnik badał sytuację rodzinną osoby uprawnionej do świadczeń z funduszu, gdyż wysokość świadczenia uzależniał od ilości posiadanych dzieci (zatem badał w ograniczonym zakresie kryterium rodzinne), to jednak - co stanowi okoliczność najistotniejszą – nie badał on pozostałych kryteriów socjalnych przy przyznawaniu tego świadczenia, tj. nie oceniał sytuacji życiowej i materialnej uprawnionego do świadczeń. Tymczasem art. 8 ust. 1 ustawy o ZFŚS, jak już wskazywano powyżej, wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. Ponadto płatnik uzależniał wypłatę tych świadczeń od stażu pracy uprawnionego, co jest również niedopuszczalne.

Sąd Apelacyjny zwraca uwagę, że słuchani w sprawie świadkowie wprost wskazywali, że płatnik składek Nadleśnictwo Ś. nie odbierał od swoich pracowników oświadczeń o ich sytuacji życiowej, materialnej i rodzinnej, albowiem przyznając sporne świadczenia, tj. „dofinansowanie do wypoczynku urlopowego” i „pomoc finansową”, nie traktował ich jako świadczenia ulgowe – których przyznanie, zgodnie z Regulaminem przyjętym u płatnika, nie było warunkowane badaniem sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej. Płatnik przyjął bowiem, iż oba świadczenia powinny być ogólnodostępne dla wszystkich pracowników w takiej samej wysokości. Jedynie przy przyznawaniu tzw. świadczeń ulgowych, zgodnie z zeznaniami świadków, odbierał od swoich pracowników oświadczenia o ich dochodach (co wynika również z treści Regulaminu przyjętego u płatnika), jednak w przypadku spornych świadczeń tego nie czynił – bowiem za takowe ich nie uznawał.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że niejasne są dla Sądu odwoławczego przyjęte przez płatnika zasady rozróżnienia przyznawanych z Funduszu świadczeń na świadczenia „ulgowe” i „nie ulgowe”. W ocenie Sądu odwoławczego przyjęty w Regulaminie podział świadczeń na ulgowe – których przyznanie zgodnie z § 8 ust 1 Regulaminu jest uzależnione od badania łącznie sytuacji, życiowej, rodzinnej i materialnej - i świadczenia nie ulgowe - których zgodnie z § 8 ust 2 Regulaminu przyznanie nie jest uzależnione od oceny kryterium socjalnego, został przyjęty w sposób dowolny i całkowicie nieuzasadniony.

Sąd Apelacyjny wskazuje, że najistotniejszym wyznacznikiem „ulgowego” charakteru świadczeń i usług z Funduszu jest ich indywidualnie określony adresat. Apelujący zdaje się istoty owej „ulgowości” świadczeń i usług nie dostrzegać, mylnie twierdząc, że świadczenia pieniężne przyznawane pracownikom, w tym zainteresowanemu, nie były świadczeniami ulgowymi, albowiem za takie zostały uznane w Regulaminie przyjętym u płatnika, toteż pracodawca nie musiał stosować kryterium socjalnego. Sąd Apelacyjny podkreśla tymczasem, że w jego ocenie sporne świadczenia: „dopłata do wypoczynku urlopowego” i „pomoc finansowa” były świadczeniami ulgowymi w rozumieniu art. 8 ust 1 ustawy o ZFŚS, bowiem były świadczeniami adresowanymi do indywidualnych podmiotów (pracowników płatnika) w ramach działalności socjalnej pracodawcy, zatem powinny być przydzielane po zbadaniu przez pracodawcę położenia socjalnego poszczególnych pracowników, a ich wysokość powinna być zróżnicowana stosownie do dysproporcji w tym położeniu. Słusznie zatem Sąd I instancji przyjął i wskazał w uzasadnieniu, że sporne świadczenia stanowią „typowe świadczenia ulgowe”, wykazują one bowiem cechy ulgowości. Świadczeniami ulgowymi

nie są, jak chce tego skarżący, tylko te świadczenia, które płatnik uzna w Regulaminie, że są to świadczenia ulgowe. Pojęcie ulgowości należy odnieść bowiem nie tyle do samego świadczenia, ile do tego jak to świadczenie wpływa na całokształt sytuacji pracownika. Dzięki świadczeniom ulgowym ich beneficjent czyni określone oszczędności we własnych wydatkach właśnie o wartość tych świadczeń.

W przedmiotowej sprawie przyznane świadczenia finansowe stanowiły dla pracowników określoną oszczędność, a więc stanowiły one ulgę, co oznacza, że dla pracowników były świadczeniem ulgowym, gdyż dzięki tym świadczeniom pracownicy poczynili oszczędności we własnych wydatkach. Z uwagi na powyższe, w ocenie Sądu Apelacyjnego przyznawane przez płatnika sporne świadczenia należy uznać za świadczenia ulgowe, a skoro tak, to płatnik jako gospodarujący środkami Funduszu, nie mógł dokonać podziału środków z funduszu na działalność socjalną w postaci ulgowych świadczeń (wypłat zatytułowanych: „dofinansowanie do wypoczynku urlopowego” i „pomoc finansowa”) oraz przyznać te świadczenia poszczególnym uprawnionym pracownikom w oderwaniu od kryterium socjalnego, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z ZFŚŚ, nawet gdy jest to zgodne z zapisami obowiązującego u niego Regulaminu. Jak już wskazano bowiem powyżej, swoboda regulacji w regulaminie zasad przyznawania indywidualnych świadczeń jest ograniczona ustanowioną przez ustawodawcę w art. 8 ust. 1 ustawy ogólną zasadą, że przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od oceny sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu.

Jednoznacznie zatem Sąd Apelacyjny wskazuje, że przyznane pracownikom płatnika, w tym zainteresowanemu, świadczenia z Funduszu należało uznać za świadczenia ulgowe w rozumieniu art. 8 ust. 1 ustawy, co oznacza, że wielkość udzielonej w ten sposób pomocy socjalnej musiała być zróżnicowana w oparciu o kryterium socjalne. W tych okolicznościach prawidłowo Sąd pierwszej instancji przyjął, że § 8 ust 2 Regulaminu jest niezgodny z art. 8 ust 1 ustawy o ZFŚŚ. Wskazać bowiem należy, że źródło finansowania nie kreuje charakteru prawnego świadczeń, jeśli nie są one przyznane w ramach obowiązującej procedury. Przyznanie spornych świadczeń - uznanych za świadczenia ulgowe bez rzeczywistego zastosowania kryterium socjalnego - oznaczało w przedmiotowej sprawie nie tylko naruszenie przez pracodawcę przyjętego przez niego Regulaminu, ale i stanowi jednocześnie naruszenie treści art. 8 ust. 1 i ust. 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych.

Reasumując, Sąd Apelacyjny stwierdza, że w rozpoznawanej sprawie przedmiotowe świadczenia należało sklasyfikować jako świadczenia dodatkowe pracodawcy, nie zaś świadczenia z funduszu świadczeń socjalnych, ze wszystkimi tego konsekwencjami prawnymi, tak wobec pracowników, jak wobec płatnika składek i jednocześnie pracodawcy, który co prawda administruje funduszem, jednak nie może tego czynić z pominięciem ustawy i przyjętego u siebie regulaminu. Skoro wypłaty spornych świadczeń nie miały charakteru socjalnego, gdyż nie były powiązane z kryterium socjalnym, należało uznać je za przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz art. 81 ust. ustawy z 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Nie znalazł uzasadnienia w ocenie Sądu Apelacyjnego również podniesiony zarzut naruszenia art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie. Apelujący w toku postępowania nie wykazał, aby zaszyły szczególne uzasadnione przesłanki określone w art. 102 k.p.c., które wskazywałyby na możliwość zastosowania tego przepisu, który stanowi odstępstwo od ogólnej zasady stosowanej przy orzekaniu o kosztach procesu, tj. zasady odpowiedzialności strony przegrywającej za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c.). Odwołujący, wobec oddalenia odwołania bez wątplenia był stroną przegrywającą sprawę i zgodnie z ogólną zasadą powinien ponosić koszty postępowania. Nie jest zaś okolicznością szczególną, która warunkuje zastosowanie art. 102 k.p.c., okoliczność, iż – w ocenie odwołującego – regulacja dotycząca Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych budzi wątpliwości, powodujące rozbieżności w doktrynie i judykaturze. Kwestia interpretacji przesłanek określonych w art. 8 ust. 1 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych w piśmiennictwie i judykaturze jest bowiem już ugruntowana (co wynika chociażby z treści orzecznictwa przywołanego poniżej).

Kierując się powyższymi względami, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w punkcie 1 wyroku i oddalił apelację.

Orzeczenie o kosztach zawarte w punkcie 2 wyroku znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 98 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

SSA Wiesława Stachowiak	SSA Marta Sawińska	SSA Iwona Niewiadowska-Patzer
-------------------------	--------------------	-------------------------------